

Nevihita in požar. Huđa nevihta z viharjem, nalivom ter točo je razsajala in pustošila polja v Rajhenburgu ter v okolici dne 25. junija krog 10. ure v noči. — Strela je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Pribošiča v Raztežu pri Rajhenburgu. Ogenj je uničil poslopje, shranjeno žito in seno.

Nekemu duhovniku je potnik dne 28. junija t. l. z vlaka, ki vozi iz Murske Sobote v Maribor, odnesel aktovko. — Prizadeti se naproša, da naj vsaj brevir vrne, aktovko in druge stvari si pa lahko obdrži, če že hoče. Brevirja menda itak ne bo molil. Brevir se naj vrne na uredništvo »Novin« v Mursko Soboto.

*

Raketa na mesec.

Profesor Darwin O. Lyon na vseučilišču v Columbiju je odpotoval v Tripolitanijo v Severni Afriki, kjer bo delal poskuse z raketo.

Januarja leta 1929 je pognal profesor Lyon raketo 9500 m visoko. Sedaj je sestavljal raketo, ki se bo povzpela mnogo višje. Raketa je razdeljena na več oddelkov, ki se užežajo eden za drugim. Ako je dosegel prvi oddelek višino 10.000 m, odpade, se užeže sam od sebe drugi in gre z raketo višje itd. V višini 70 km, ko je izstreljen zadnji naboj in ko je odpadel, se odpre avtomatično majhno padalo. V padalu je škaltija z merilnimi napravami. Šatulja bi naj dosegla s pomočjo padala zemljo.

Popisane poskuse namerava izvršiti profesor Lyon v puščavi, 200 km proč od mesta Tripolis. On je mnenja, da je baš puščava pravi kraj za raketne poskuse ne toliko radi izstrelka rakete v višino, pač pa radi pristanka naprav za merjenje v padalu. Za tem bo sestavljal raketo, ki bi naj dosegla zračno višino 100 km. V tej raketi bosta dva ptiča in dve miši. Na ta način bi rad preizkusil profesor vpliv solčnih žarkov v tej bajni višini na živa bitja.

Profesor Lyon je uverjen, da bo s slično raketo dosegel enkrat celo mesec.

*

Skrivnost z neba padlega telesa.

Celih 40 let si belijo raziskovalci in učenjaki glave z meteorjem (orjaški utrinek zvezde) v severoameriški državi Arizona. Pred kratkim se je podalo zopet nekaj znanstvenikov v mesto Winslow v Arizoni, da bi preštudirali žrelo, katero je napravil pred več sto in tisoč leti meteor. Amerikanski zemljelovec Grove K. Gilbert je bil prvi, ki je žrelo v Arizoni označil kot grob največjega meteorja, ki je kedaj padel z neba na zemljo. Luknja drugih na zemljo padlih meteorjev ni globokejša nego 4 m, pri arizonskem meteorju pa še da danes niso mogli dognati njegove velikosti, njegove lege in globočine pogreznjenja po padcu. Znanost še plava v tem slučaju v temi.

Znanstveniki oznanjajo o padcu arizonskega meteorja sledeče: Množine

nikla — ostanki kometa so krožili po nebesnem prostoru in to maso je privlekla zemlja nase. Hitrost padca tega nebesnega telesa je bila sigurno 70 km na sekundo. Masa je bila goreča in je moralo biti srečanje z zemljo strahovito. Ognjeni kamen je priletel na zemljo, zavil v oblak dima in je izvrtal v tla luknjo orjaške razsežnosti.

Domišljija tamošnjih domačinov živi kot spomin na to nesrečo iz nebes v obliki pravljice.

Pred več leti, tako pripovedujejo potomci ponosnih Hopi-Indijancev, ki so bili nekoč gospodarji Arizone, so se spustili iz neba trije bogovi na zemljo. Eden od njih, ki se je obdal od oblaka v podobi plamena, ko je ohromil ljudi od strahu, stanuje v arizonskem žrelu. Oba druga bogova sta sledila smeri proti severu. Kljub vestnemu preiskovanju se ni posrečilo, da bi bili našli sled drugih dveh meteorjev.

Žrelo arizonskega meteorja ne more biti mlajše nega 700 let. Cedre, katere obdajajo rob žrela, so preračunane na omenjeno starost. Na drugi strani pa je dognala preiskava čeri žrela, da ne morejo biti starejše nego 5000 let.

Premer žrela znaša 1280 m in dolgost poti krog žrela je 5 km.

Učenjaki so izračunali, da je moral meteor takoj pri padcu izrgati iz tal 200 milijonov ton zemlje. V enem samem trenutku je bilo razpršenega polovico toliko zemeljskega materijala, kakor so ga izkopali pri gradnji Panama kanala, ki veže preko osrednje Amerike dva Oceana.

Vkljub vsem naštetim ugotovitvam moderne, z najnovejšimi tehničnimi sredstvi delujoče znanosti, ostane arizonski meteor nerešena uganka. Kam so izginile in se pogreznile ogromne kovinske količine, iz katerih je obstajalo nebesno telo? Z vrtanjem do 420 metrov globočine se niso povzpeli do nikakih zaključkov. Odkritje meteorja bi ne bilo samo znanstvenega, ampak tudi praktično gospodarskega pomena, ker bi bile meteorjeve kovine nepregledne vrednosti za industrijo.

Neka hranilnica bi morala biti razpuščena in se poradeliti med prispevnike. Toda so jo tako slabo upravljali, da po odbitku upravnih stroškov nič ni ostalo. Kmalu nato je dal nek porogljivec v časopis sledeč članek: »Naša hranilnica, ki je bila ustanovljena leta 1900, je bila včeraj meni nič in tebi nič med interesente razdeljena.«

Bojnik: »Gospod doktor! Sedaj sem se že iznebil vročine.« — **Zdravnik:** »Že po vašem ogovoru sem to razsodil.« — **Bojnik:** »Kako to?« — **Zdravnik:** »Ko ste bili v smrtni nevarnosti, nazivali ste me: 'Najboljši, najdražji gospod doktor!' Ko se vam je stanje nekoliko izboljšalo, rekli ste mi: 'Dragi gospod doktor!' in sedaj me pa kar na kratko imenujete: 'Gospod doktor!'«

A: »Moja ljuba žena mi je sinoči vse žepe raziskovala!« — **B:** »I kaj, kakor pač vsak raziskovalec: gradivo za predavanje!«

Raznoterosti.

Potopljeni zakladi. Ne daleč od obali Irske se je zasidral dvigalni angleški parnik »Reclainur«, da bi otel iz morja zlate zaklade, s katerimi se je potopil l. 1916 holandski parnik »Tubantija«, ki je imel seboj 20 milijonov zlatih mark in je bil denar namenjen za nemške naselbine v Južni Ameriki. Mnogo ladij ki je vozilo preko Atlantskega Oceana, se je potopilo tekom let. Največ z zlatom obloženih ladij se nahaja v globočinah, v katerih ne morejo na delo potapljači. Amerikanski parnik »Luzitanija« se nahaja v globini 86 m — v splošnem pa uspejo potapljači le 60 m globoko. »Luzitanija« je vozila seboj kakor med svetovno vojno torpedirana »Arabic«, za pet milijonov dolarjev zlata. Približno isto vsoto denarja je imel seboj potopljeni angleški parnik »Laurentic«. Kmalu po sklepu miru so se lotili Angleži rešitve zlata iz »Laurentika«. Rešilna dela so trajala celih pet let, potapljači so morali razstreliti trup ladje, da so prišli do zlata. Iz blizu Doverja potopljenega parnika »Oceana« so oteli potapljači 15 milijonov zlatih mark. Kljub napredovanju potapljaštva, se še ni posrečilo dvigniti zlatih zakladov, ki so se potopili s španskim brodovjem pred 350. leti. Leta 1919. se je potopil v Sredozemskem morju japonski parnik »Yasaka Maru«, ki je imel na krovu 50 milijonov zlatih mark in zaklad draguljev, ki je bil last indijskega maharadže (kneza). Ta pogreznjeni zaklad je izgubljen za vselej. Leta 1911 se je potopil ob ameriški obali parnik »Merida«, ki je imel na krovu kronski zaklad v Mehiki ustreljenega cesarja Maksimilijana. Po vojni je ugotovil potapljač lego ladje na morskem dnu, a do danes se ni posrečilo, da bi bili razstrelili njen jekleni trup.

Umetni hrib. Sovjetski ruski inženjerji so odkrili pred leti v Hibinskem gorovju ob Murmanski železnici (ki je zgrajena na kosteh neštevilnih vojnih ujetnikov in med njimi tudi Slovencev) bogata ležišče takozvanih apatitov, rudnin, ki nudijo jako izdatno umetno gnojilo. Tisoči rudarjev so navrtali apatitove hribe, vozniki pa so

Kot vajenec za kovaško obrt se sprejme v uk takoj zdrav in krepak sin dobre krščanske družine. Oskrba brezplačna, učna doba štiri-letna. Konrad Gorič, kovaški mojster, Vrnsko. 1045

Pridna in snažna hlevska dekla in ena odvisna dekla, ki je porabljiva tudi kot sobarica, se sprejmeta v večjem kraju. Ponudbe nasloviti na upravo lista. 1044

Pošteno in boljše kmečko hčerko, ki zna gospodsko in kmečko dobro kuhati in je sposobna za hišno gospodinjstvo uglednega meščanskega, zajedno kmetijskega domovja, sprejme v trajno službo mnogopriletni gospodar. Dopise nasloviti na upr. lista. 1043

Dva tovarna avtomobila, Ford 1½ tonski, Opel 2 tonski, v dobrem stanju ugodno za prodati. Vprašati pri tvrdki Oset, Maribor, Glavni trg. 1046